

Tieng Chúa bàng b c, âm th m nh nhàng nh ng sâu th m tha th t 'Hãy ra kh i

Đ c Tieng Giám M c Giuse Ngô Quang Kiệt

Hôm nay, tôi không nhai đi nhai lại chuyện nhà đất. Tôi chỉ muốn nhìn vào ch chẵn và s m nh các ngài. Tôi nhớ lại bài giảng của cha Vũ Kh i Ph ng t i Dòng Chúa C u Th Saigon, đêm 28-8-2008, trong thánh lễ hi p thông c u nguy n cho Tòa Khâm S và Linh Đ a Thái Hà. Ngài nói: "M nh đất là m t bi u t ng, m nh đất là m t cái c , m nh đất là m t c h i, đi đi tìm m t cái gì khác"

Có câu nói đó đã làm cho ngài trở thành m t ng i đáng nghi ng , vì đây không còn là v n đ tranh chấp v m t th a đất, mà là m t v n đ l n h n, m t v n đ 'chính tr '. Th c ra, ngài đã nói thay cho nh ng ng i th p c bé m ng, nh ng ng i dân oan nh ng không còn ti ng nói. Và cũng có vì th mà đúng m t tháng sau, đêm 28-09-2008, nh ng ng i hung hăng đã đ n 'c p' linh đ a và hét lên 'Gi t Vũ Kh i Ph ng - Gi t Ngô Quang Kiệt!'.

Nh ng bi n c này khiến tôi nhìn lại gophng mtt của hai tieng giám m c tiêu bi u cho cùng m t cách làm ch ng. Dù hai v khác nhau trên m i ph ng di n - s ng trong hai môi tr ng khác nhau, đ i di n v i các tình hu ng khác nhau, cách tr giá cũng khác nhau - thì hai v đ u có m t m u s chung, y là làm ch ng r ng: Th i đ i này, Giáo H i t p t c b bách h i, không ph i vì ni m tin của mình, mà vì Giáo h i bênh v c ng i nghèo kh , ng i b áp b c, ch ng l i nh ng k áp b c. Hai gophng mtt y là TGM Ngô Quang Kiệt và TGM Oscar Romero.

Ngày 29-06-1999, cha Giuse Ngô Quang Kiệt đ c phong giám m c đ ph c v t i m t giáo ph n nghèo và h o lánh của tuyền đ u đ t n c : L ng s n. N i đây, đ ng bào là nh ng ng i dân quê hi n lành m c m c, đ i s ng r t khó khăn vì h u qu c a chi n tranh. N c Vi t Nam v n đã ch u nhi u c nh nghèo: dân nghèo, đ a ph ng nghèo thì Giáo H i ó cũng nghèo theo.

Cùng h i t ng l i l i chia s của ngài trong l i m đ u của bài h i th o t i Đ i H i Giáo Lý do

T... ng Giáo Ph... n Los Angeles t... ch... c và tân T... ng Giám M... c Hà N... i là đi... n gi... : 'Tháng 10 năm 2000, tôi đ... c hân h... nh tham d... đoàn hành h... ng Năm Thánh c... a m... t s... Giám m... c Vi... t nam. Trong d... p vào ch... u Đ... c Thánh Cha, Đ... c T... ng Giám m... c Gioan Baotixita Ph... m Minh M... n, bây gi... là H... ng Y đã gi... i thi... u tôi là m... t giám m... c 3 không: không có toà giám m... c, không có nhà th... chính toà, không có linh m... c tu sĩ. Và Đ... c Thánh Cha đã g... i tôi là 'homeless bishop.'... 'Ch... có m... t mình, nên tôi mi... t mài rong ru... i. H... t x... n... sang x... kia. H... t làng này sang làng khác. ... trên xe nhi... u h... n ... trong phòng. ... trên đ... ng nhi... u h... n ... trong nhà. Tr... i đ... t là quê h... ng. Núi r... ng là giáo ph... n. Đ... ng là nhà. Xe là phòng. C... đi không ng... ng...'

Vâng, v... Tông Đ... m... c t... y, Đ... c cha Giuse Ngô Quang Ki... t, quê quán ... chính n... i đ... c g... i v... ph... c v... nh... là v... m... c t... ngày nào 'không nhà' ... L... ng S... n. Ngài sinh ngày 4 tháng 9 năm 1952 t... i M... S... n, L... ng S... n. Đ... c đào t... o t... i Ti... u Ch... ng vi... n Têrêsa, thu... c giáo ph... n Long Xuyên r... i theo h... c t... i Đ... i Ch... ng Vi... n Tôma, trong cùng giáo ph... n. Hoàn c... nh đ... t n... c đ... i thay, nhi... u khó khăn cho các ... n g... i và tâm h... n ... c ao t... n hi... n; nh... ng v... i riêng ngài, tuân ph... c ... n Chúa d... n đ... a và lòng kiên trì theo đ... i, mùa hè năm 1991 ngài đ... c ch... n b... c lên bàn thánh c... hành s... v... linh m... c. Sau th... i gian ph... c v... t... i Nhà Th... Chính Toà Long Xuyên, ngài đ... c theo h... c t... i Institut Catholique de Paris, Pháp.

Khi v... n... c, cũng ti... p t... c ph... c v... t... i giáo ph... n nhà cho đ... n khi tr... thành Giám m... c coi sóc giáo ph... n quê quán mình. T... i đó, ngài đã chia s... v... i nh... ng giáo dân nghèo và lam lũ trong thân ph... n h... m hiu v... i h... . M... t giám m... c ph... c v... dân nghèo thì làm gì có m... g... y quy... n bính, nh... ng là m... t ông t... quét d... n nhà th... nghèo x... xác, v... a làm ca tr... ng và cũng v... a là giáo lý viên, và là linh m... c c... hành các bí tích, m... c v... cho nh... ng ng... i dân b... n làng. ... y th... mà ngài v... n dành thì gi... đ... vi... t nh... ng lo... t bài chia s... Tin M... ng hàng tu... n, và cùng v... i m... t s... linh m... c anh em biên so... n sách v... , d... ch thu... t đ... giúp cho dân Chúa thêm l... ng th... c cho đ... i s... ng đ... c tin.

Ch... nh Lòng Th... ng - kh... u hi... u c... a Đ... c cha Giuse khi đ... c g... i làm Giám M... c đã đ... c ngài s... ng h... t mình qua nh... ng th... hi... n c... a nh... ng hy sinh chính b... n thân mình. B... t k... thì gi... , m... a n... ng, trong nh... ng năm tháng qua, ngài đã cùng v... i dân làng ... L... ng S... n tìm ki... m l... i khuôn m... t Đ... ng đã Ch... t và S... ng L... i cho h... b... y lâu đã nh... t nhòa. Mà ... đó, theo ngài '...Bi... t bao tâm h... n thi... n chí đang khao khát ch... đ... i ta. Bi... t bao ni... m tin tâm l... ng đang ch... d... p t... l... . Bi... t bao n... i m... t mát đau th... ng ch... đ... c thông c... m. Bi... t bao c... nh l... m than c... c... c ch... đ... c nâng đ... . Nh... ng ti... ng m... i g... i tha thi... t nh... ng r... t âm th... m. Ph... i m... lòng ra m... i nghe th... y. Ph... i m... trái tim ra m... i hi... u đ... c. Hôm nay ti... ng Chúa v... n vang lên qua nh... ng l... i giáo hu... n c... a H... i thánh. Ti... ng Chúa v... n mãnh li... t trong tâm h... n m... i v... m... c t... . Ti... ng Chúa bàng b... c, âm th... m nh... nh... ng sâu th... m tha thi... t 'Hãy ra kh... i ...' (H... i Th... o 20/2/2005, ĐHGL Los Angeles).

Tháng 5 năm 2003, b... n r... n h... n vì nhi... m v... m... i, rong ru... i h... n khi ngài đ... c g... i v... ph... c v... trong nhi... m v... Giám Qu... n Tông Toà Hà N... i vì Đ... c H... ng Y Ph... m Đình T... ng đ... n tu... i v... h... u. Rày đây - L... ng S... n, mai đó - Hà N... i, b... n r... n nh... con thoi ch... y đi ch... y v... vì vi... c nhà Chúa và b... n ph... n. Hai năm sau, ngày Th... B... y 19-03-2005, đúng vào ngày l... Quan Th... y Giuse, ngài đ... c chính th... c t... n phong T... ng Giám M... c Giáo Ph... n Hà N... i.

Dĩ nhiên, ch... c v... t... ng giám m... c là do Đ... c Giáo Hoàng c... t đ... t, nh... ng chính quy... n Hà N... i đã

ch... p nh... n, n... u không nói là 'ch... n' ngài; b... i vì trong hi... n tình đ... t n... c Vi... t Nam, không m... t giám m... c nào có th... đ... c cai qu... n giáo ph... n, n... u chính quy... n s... t... i không đ... ng ý. Có l... chính quy... n Hà N... i cũng hy v... ng ngài s... h... p tác đ... ph... c v... 'quy... n l... i c... a nhân dân' theo cách nghĩ và cách làm c... a nh... ng v... có ch... c có quy... n t... i đó. M... t trong nh... ng lý do khi... n h... an tâm, ... y là vì homeless bishop này ch... ng màng gì đ... n tòa nhà, đ... n đ... t đai, đ... n quy... n l... i th... gian c... . Th... mà ch... hai năm sau, ngài tr... thành cây gai đâm vào cái ung c... a b... máy chính quy... n Hà-n... i, và có nguy c... làm v... tung m... t m... t nh... t t... ng làm cho ng... i dân Hà N... i nói riêng, và nhân dân Vi... t Nam nói chung, nh... c nh... i trong m... t th... i gian dài. Vâng! v... t... ng giám m... c ... y v... n c... đi không ng... ng...

Con ng... i 'ch... nh lòng th... ng' ... y - m... t ng... i khiêm nh... ng không bao gi... to ti... ng v... i ai, m... t t... ng giám m... c mà m... i l... n nh... c đ... n tho... i thì ch... nói đ... n s... v... n v... n: 'Ki... t đây!' - ng... i ... y đã kh... ng khái trình bày l... n ti... ng tr... c UBND thành ph... Hà N... i m... t s... câu mà m... i ng... i hi... u nh... sau: Tôn giáo là quy... n c... a chúng tôi! Chúng tôi không c... n xin ai c... ! Chúng tôi không tranh ch... p đ... t đai v... i chính quy... n, chúng tôi ch... mu... n l... y l... i nh... ng gì thu... c v... mình, mà b... n 'ăn c... p' đang tính bán đi đ... l... y ti... n b... túi.

Dĩ nhiên, đó là m... t cú b... t ng... nh... t đ... i v... i chính quy... n Hà N... i! Và đó cũng là nh... ng l... i đem v... cho ngài b... n án t... hình. Dĩ nhiên, vào th... i bu... i này, gi... t ngài b... ng m... t viên đ... n thì không th... làm đ... c, vì tình hình đã đ... i thay. Nh... ng h... gi... t ngài b... ng nh... ng ph... ng ti... n 'h... p pháp' nh... bơi nh... trên truy... n thông, đ... t l... li... u kh... p n... i nh... ng máy móc đ... 'qu... n ch... ' ngài, vi... t trên văn b... n g... i H... i Đ... ng Giám M... c yêu c... u' thuyên chuy... n ra kh... i Giáo Ph... n Hà N... i', v.v...

Th... i th... đã đ... i thay! H... n nh... ng ng... i 'có quy... n bán đ... t' nu... i ti... c th... i 25-30 năm v... tr... c, th... i mà ai c... n tr... quy... n l... i cá nhân mình thì ch... c... n ch... p cho cái mũ 'c... u k... t v... i b... n ph... n đ... ng', r... i b... n b... mà ch... ng ai có th... làm gì mình! Th... i mà chính quy... n ... El Salvador đã gi... t t... ng giám m... c Oscar Romero.

[T... ng Giám M... c Oscar Romero](#)

Ngày 23-02-1977, Đ... c cha Oscar Arnulfo Romero đ... c t... n phong t... ng giám m... c San Salvador. Nh... ng ng... i trong chính quy... n hoan nghênh quy... t đ... nh này c... a Tòa thánh, nh... ng các linh m... c đ... n thân l... i e ng... i vì ngài có ti... ng là b... o th... , và s... r... ng ngài s... ngấn ch... n m... i s... đ... n thân c... a h... đ... ph... c v... cho quy... n l... i c... a ng... i nghèo. Th... nh... ng, ng... c nhiên thay, không đ... y m... t tháng sau, ngày 12 tháng 3, khi b... n c... a ngài là linh m... c Rutilo Grande, m... t ng... i đ... u tranh cho ng... i nghèo b... ám sát, ngài đã lên ti... ng đòi bu... c chính quy... n c... a Arturo Armando Molina ph... i làm rõ v... vi... c này, dù sau đó không ai đáp ... ng l... i kêu g... i c... a ngài.

V... i t... cách là t... ng giám m... c, ngài hi... u r... ng Giáo H... i là m... t cái gì đó cao h... n các ph... m tr... t, c... Rôma, các nhà th... n h... c hay các giáo sĩ – nghĩa là m... t cái gì v... t lên trên m... i c... ch... . Cho đ... n m... t ngày kia, ngài c... m nghi... m r... ng chính ng... i dân là Giáo H... i. Ngài nói: "Thiên Chúa c... n đ... n ng... i dân đ... c... u l... y th... gian... Th... gi... i c... a ng... i nghèo đ... y chúng ta r... ng gi... gi... i thoát đ... n ch... khi nào ng... i nghèo không còn ng... a tay ấn xin chính quy... n và giáo h... i, nh... ng h... tr... thành ng... i làm và ng... i ch... đ... ng trong cu... c chi... n đ... gi... i thoát chính mình."

Đ... c Cha Romero th... y mình b... t l... c vì không th... ngăn c... n đ... c b... o l... c. Trong vòng m... t năm sau khi ngài đ... c t... n phong, kho... ng ch... ng 200 giáo lý viên và nông dân s... ng trên giáo ph... n ngài đã b... gi... t. Sau này, h... n 7,500 ng... i Salvador s... b... gi... t, m... t tri... u ng... i r... i b... quê h... ng đ... tr... n thoát, và m... t tri... u ng... i khác luôn đi c... đ... tránh các cu... c đ... ng đ... - trên m... t đ... t n... c có 5,5 tri... u dân. Đi... u duy nh... t mà cha Romero có th... đem đ... n cho dân chúng là nh... ng bài gi... ng hùng h... n c... a ngài, đ... c phát thanh kh... p n... i trên đ... t n... c. Ngài tr... n an h... , b... o r... ng nh... ng đ... u ghê t... m kia s... ph... i ch... m đ... t, nh... ng Giáo H... i c... a ng... i nghèo, c... a chính h... , s... ti... p t... c s... ng mãi.

"N... u m... t ngày nào h... tiêu di... t đài phát thanh c... a chúng ta... n... u h... không cho chúng ta lên ti... ng, n... u h... gi... t h... t m... i linh m... c và giám m... c, và anh ch... em s... b... v... không còn có linh m... c, thì m... i anh ch... em ph... i tr... thành máy vi âm (microphone) c... a Thiên Chúa, m... i m... t anh ch... em ph... i tr... thành ngôn s... ."

Năm 1980, gi... a tr... n cu... ng phong c... a b... o l... c, đ... c cha Romero vi... t th... cho t... ng th... ng Hoa K... Jimmy Carter, yêu c... u ông đ... ng g... i vi... n tr... cho quân đ... i, b... i vì, theo l... i ngài, 'vi... n tr... y đ... c dùng đ... đàn áp ng... i dân n... c tôi.' Trong vòng 12 năm liên t... c, Hoa k... v... n ti... p t... c g... i vi... n tr... cho San Salvador. Lá th... này b... chìm trong quên lãng. Hai tháng sau ngài b... ám sát.

Ngày 23-3-1980, đ... c cha Romero b... c vào vùng l... a đ... n. Ngài l... n ti... ng g... i l... i kêu g... i đ... n binh sĩ xu... t thân t... thành ph... n nông dân, trong khi đó các t... ng lãnh s... h... i và căm ghét uy tín c... a ngài. Cu... i bài gi... ng, đ... c truy... n thanh trên kh... p n... c, l... i ngài vang lên: "H... i anh em, anh em xu... t thân cùng t... ng l... p v... i h... , anh em gi... t nh... ng nông dân b... n h... u mình... Không có m... t quân nhân nào bu... c ph... i tuân hành m... t m... nh l... nh đi ng... c l... i v... i thánh ý c... a Thiên Chúa..."

Ti... ng hoan hô vang lên nh... s... m n... : ngài đã kêu g... i quân đ... i n... i d... y. Th... r... i ngài gào lên: "Nhân danh Thiên Chúa, nhân danh nh... ng ng... i dân đau kh... , tôi yêu c... u anh em, tôi van nài anh em, tôi ra l... nh cho anh em nhân danh Thiên Chúa: hãy ng... ng chi... n d... ch đàn áp này".

L... i kêu g... i này đ... ng nghĩa v... i l... i kêu g... i c... a Chúa Kitô: hãy ch... n l... a ng... i nghèo và b... áp b... c. Và l... i kêu g... i y cũng là l... i nói đem đ... n b... n án t... hình:

Ngày hôm sau, 24-3-1980, ngài b... ám sát ngay trên tòa gi... ng.

Tr... c ngày đ... nh m... nh đó không lâu, ngài đã nói v... i m... t ký gi... : "Anh có th... nói v... i dân chúng r... ng n... u h... (chính quy... n) có gi... t đ... c tôi, thì tôi tha th... và chúc phúc cho nh... ng ng... i gi... t tôi. May thay, h... s... ý th... c r... ng h... m... t thì gi... vô ích. M... t giám m... c ch... t đi, nh... ng Dân c... a Chúa, nghĩa là ng... i dân đen, s... không bao gi... ch... t c... ."

Hai m... i tám năm r... i, k... t... ngày viên đ... n kia k... t thúc cu... c đ... i tr... n th... c... a ngài đúng nh... ngài d... ki... n, thì ngài v... n còn s... ng trong lòng dân t... c c... a ngài. L... i xác tín c... a ngài đã tr... thành hi... n th... c:

"Th... gi... i mà Giáo H... i ph... i ph... c v... là th... gi... i c... a ng... i nghèo. Giáo h... i b... bách h... i, y là h... qu... c... a vi... c bệnh v... c ng... i nghèo. M... ng s... ng tôi đã b... đe d... a nhi... u l... n. Tôi c... n ph... i tuyên x... ng, v... i t... cách là Kitô h... u, r... ng tôi không tin mình ch... t mà l... i không ph... c sinh. N... u h... gi... t tôi, tôi s... s... ng l... i trong dân t... c Salvadore"

Tác gi... bài v... t : Tr... n Duy Nhiên

Đ... c Thánh Cha nh... c đ... n g... ng ch... ng nhân c... a Đ... c T... ng Giám M... c Oscar A. Romero

Vatican - Trong bu... i đ... c kinh Truy... n Tin tr... a Chúa Nh... t 25/3/2007, Đ... c Thánh Cha Bênêđictô XVI đã nh... c l... i v... ám sát Đ... c T... ng Giám M... c Oscar A. Romero c... a Salvador và c... u nguy... n cho các v... t đ... o đã hy sinh m... ng s... ng trên con đ... ng truy... n giáo trong nh... ng năm g... n đây.

Đ... c Thánh Cha nh... c nh... các tín h... u r... ng ngày hôm tr... c đó 24/3 là ngày k... ni... m 27 năm Đ... c T... ng Giám M... c Romero b... sát h... i. Nh... c chung v... các v... t đ... o đã hy sinh m... ng s... ng trên con đ... ng truy... n giáo, Đ... c Thánh Cha nói:

"H... là các v... Giám M... c, linh m... c, tu sĩ nam n... và anh ch... em giáo dân đã g... c ngã khi đang thi hành s... v... truy... n giáo và đ... cao nhân b... n. H... là hy v... ng cho th... gi... i, vì h... ch... ng t... r... ng tình yêu Chúa Kitô m... nh h... n b... o l... c và s... thù h... n. H... không tìm ki... m s... t... đ... o nh... ng h... s... n sàng thí m... ng s... ng đ... gi... lòng trung tín v... i Tin M... ng".

Trong năm 2006, Tòa Thánh cho bi... t có 24 v... , h... u h... t là các linh m... c đã b... sát h... i trên con đ... ng truy... n giáo.

Bi... u tình t... ng nh... ĐTGM Oscar Arnulfo Romero

T... ng cũng nên nh... c l... i, Đ... c T... ng Giám M... c Oscar Arnulfo Romero đã b... gi... t ngay t... i V... ng Cung Thánh Đ... ng San Salvador sau khi ngài c... hành thánh l... hôm 24/3/1980. Đ... c T... ng Giám M... c Oscar Arnulfo Romero là ch... ng nhân can đ... m đã t... cáo các t... i ác đã man c... a gi... i quân nhân n... c này trong th... i gian n... i chi... n. Cu... c chi... n t... i El Salvador đã k... t thúc v... i hi... p đ... nh ng... ng b... n vào năm 1992 ch... m đ... t 12 năm n... i chi... n. Tuy nhiên, mãi cho đ... n nay, xã h... i El Salvador v... n còn nhi... u chia r... và b... o l... c vì bao nhiêu oan khiên không đ... c gi... i t... a. Cái ch... t c... a Đ... c T... ng Giám M... c Oscar Arnulfo Romero là tiêu bi... u cho th... gi... i th... y các th...

đo n tàn b o c a Bi t Đ i T Th n do nhóm quân nhân El Salvador đ ng lên.

Thi u tá Alvaro Rafael Saravia, ng i tr c ti p nhúng tay vào v sát h i Đ c T ng Giám M c Romero đã di c sang M vào gi a th p niên 1980 đ ch y t i nh ng y b b t và b đ a ra tòa. Tr c tòa án t i California, Alvaro Rafael Saravia không nói m t i nào nh m bác b hay công nh n trách nhi m c a mình tr c cáo bu c đã gi t h i Đ c Cha Romero. Y cũng không thêm m n lu t s c i. Tòa án t i California đã tr ng ra nh ng b ng c không th ph nh n đ c v vai trò tr c ti p gi t h i Đ c Cha Romero c a ông Saravia, vai trò ông này trong Bi t Đ i T Th n El Salvador cũng nh liên h gi a ông này và c đ i tá Roberto D'Aubuisson, ng i đã thành l p đ ng ARENA. Tòa đã truy n cho ông Saravia ph i đ n cho thân nhân Đ c Cha Romero 10 tri u M Kim.

Phát ngôn viên tòa T ng Giám M c San Salvador, cha Fernando Saenz Lacalle, lên ti ng chào m ng phán quy t c a tòa án t i California và hy v ng r ng v i phán quy t này, ti n trình đoàn k t qu c gia t i El Salvador s đ c th c hi n d dàng h n khi dân chúng th y công lý đã đ c th hi n. Đ ng th i, cha Fernando Saenz Lacalle cũng bày t hy v ng r ng án phong Chân Ph c cho Đ c T ng Giám M c Oscar Arnulfo Romero, đã đ c kh i s t năm 1994, s đ c thúc đ y m nh m h n.

Tác gi bài vi t: Nguy n Vi t Nam